2016D38933

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

De vaste commissie voor Financiën heeft op 13 oktober 2016 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over zijn brief van 7 juli 2016 over het vereenvoudigen van overstappen naar een andere bank (Kamerstuk 27 863, nr. 67).

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De griffier van de commissie,
Berck

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief en alle achterliggende stukken met betrekking tot het vereenvoudigen van overstappen naar een andere bank. De leden van de fractie van de VVD hebben daarover nog een aantal vragen.

De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat het vergemakkelijken van overstappen en nummerbehoud een positief effect heeft op de mogelijkheden voor nieuwe toetreders en dus meer concurrentie. Er zijn op dit moment te weinig nieuwe toetreders in de Nederlandse bankensector. Met als gevolg dat er te weinig diversiteit en weinig concurrentie is. Dit kan leiden tot onnodig hogere tarieven, lagere kwaliteit en beperktere innovatie. Om nieuwe toetreders extra kansen te geven, moeten klanten gemakkelijker kunnen overstappen naar een andere bank. Consumenten en bedrijven zijn zo ook beter in staat om hun eigen keuzes te maken. Als hun bank bijvoorbeeld te duur wordt, onvoldoende service levert of hoge bonussen uitkeert, kunnen consumenten en bedrijven «stemmen met hun voeten». Daarom heeft de VVD in april 2015 samen met D66 een motie hierover ingediend.[1] Er zijn inmiddels heel veel onderzoeken gedaan, zodat er veel meer inzicht in de mogelijkheden en onmogelijkheden van nummerportabiliteit en alternatieven daarvoor.

Het is goed om te zien dat ook het kabinet hecht aan het gemakkelijk kunnen overstappen naar een andere betaalrekening bij een andere bank met behoud van het rekeningnummer, met het oog op de concurrentie op de betaalmarkt. Dat dit gewoon hard nodig is blijkt wel uit de steeds stijgende kosten voor de betaalpakketten van banken voor consumenten.

Alle onderzoeken geven aan dat het vereenvoudigen van het overstappen naar een andere bank en daarbij nummerportabiliteit goed zou zijn, ook voor de concurrentie. Daarom is het teleurstellend dat het toch blijkbaar niet gaat lukken om bijvoorbeeld nummerportabiliteit op korte termijn mogelijk te maken. De leden van de fractie van de VVD zijn blij dat de Minister toch een aantal concrete vervolgstappen en acties heeft geformuleerd om uiteindelijk toch naar het beoogde doel toe te werken.

Er zijn inmiddels heel veel verschillende mogelijkheden onderzocht. De leden van de VVD-fractie zien vooral goede mogelijkheden voor de zogenaamde «alias»-portabiliteit. In hoeverre is dit ook alleen in Nederland te realiseren? Wat is ervoor nodig om dat in Nederland voor elkaar te krijgen en te regelen? Hoe snel zou dit gerealiseerd kunnen worden?
De Euro Retail Payments Board (ERPB) doet momenteel onderzoek naar «alias»-portabiliteit. Wanneer is dit onderzoek gereed? En hoe wordt de Tweede Kamer over de resultaten daarvan geïnformeerd?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de implementatie van de PSD2-richtlijn in de Nederlandse wetgeving cruciaal is voor meer alternatieven voor nummerportabiliteit. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de implementatiewet? Wanneer krijgt de Tweede Kamer deze? Welke mogelijkheden gaan er dan concreet komen?

---

[1] Motie van de leden Aukje de Vries en Koolmees over het vereenvoudigen van overstappen naar een andere bank (Kamerstukken II, 2014/15, 31 789, nr. 60).

Eurocommissaris Hill heeft op 4 september 2015 een brief gestuurd waarin hij aangaf niet enthousiast te zijn over het Europees oplossen van het probleem van de nummerportabiliteit. Inmiddels is er een nieuwe commissaris verantwoordelijk voor de financiële markten. Ziet de Minister daarom nu toch ook nog weer nieuwe mogelijkheden? Eerder bleek namelijk in Europa de 24/7 betaaltransacties («instant payments») verwerken ook niet mogelijk, maar daar is nu opeens toch ook weer ruimte gekomen.

De Minister geeft aan dat het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB) in juli 2016 heeft aangegeven meer bekendheid te willen geven aan de overstapservice en deze verder te willen verbeteren, onder meer door verdere digitalisering van de aanvraagprocedure. De leden van de VVD-fractie willen graag concreet weten wat er nu gaat veranderen en verbeteren. Hoe gaat men de overstapservice verbeteren? Hoe gaat men de bekendheid vergroten? Hoe gaat men vooral ook de ontevredenheid die veel mensen ervaren wat betreft de aanpassing van automatische incasso's aan het nieuwe rekeningnummer?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de verschillende rapporten en de brief van de Minister. Zij zijn van mening dat nummerportabiliteit zo snel mogelijk moet worden ingevoerd omdat dit de dienstverlening aan de klant verbetert en het overstappen van bank makkelijker maakt. Wel hebben deze leden nog enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie lezen dat het invoeren van nummerportabiliteit op nationaal in plaats van Europees niveau tegen technische en juridische barrières aanloopt. Deze leden vragen of de Minister de mening deelt dat het streven naar een gelijk speelveld in Europa het belang van de klant niet in de weg mag staan. Deze leden vragen welke mogelijkheden banken wel hebben om overstappen zo gemakkelijk mogelijk te maken gezien deze juridische en technische beperkingen. Vanuit dit perspectief vragen deze leden de Minister of niet juist de controle op zowel naam als nummer bij een overboeking een deel van de problemen bij overstappen kan verhelpen. Ook lezen deze leden dat de Minister, gegeven de genoemde beperkingen, de voorkeur geeft aan invoering van de alias-portabiliteit. Deze leden vragen de Minister of hij naar aanleiding van het onderzoek hiernaar van de Euro Retail Payments Board voornemens is om de alias-portabiliteit in Nederland te gaan invoeren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de fractie van de SP hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de Minister over het vereenvoudigen van overstappen naar een andere bank. Zij hebben hierover echter nog wel enige vragen.

Alias Payments

De leden van de SP-fractie vragen de Minister in welk stadium van ontwikkeling het zogenoemde «Alias Payments» zich bevindt. Zijn er reeds landen waar een soortgelijk systeem al bestaat en is bekend wat de ervaringen met dat systeem dan zijn? Zo ja, zou de Minister deze ervaringen met de Kamer willen delen?

Een andere vraag waar deze leden graag antwoord op zouden willen van de Minister is in hoeverre IBAN-portabiliteit en Alias Payments met elkaar verenigbaar zijn. In hoeverre liggen deze zaken in elkaars verlengde of

moeten we straks of voor het werken met Alias Payments kiezen óf voor IBAN-portabiliteit?

Meerdere aanbieders betaaldiensten

Deze leden vragen aan de Minister of is onderzocht of mensen wel zitten te wachten op meer partijen om zaken mee te doen aangaande hun betalingen? Met andere woorden: willen mensen wel via een bank én een betaalinitiatiedienst én een rekeninginformatiedienst zaken doen?

Overstapservice

De leden van de fractie van de SP lezen dat de overstapservice bij niet veel mensen bekend is. Wat gaat de Minister concreet doen om ervoor te zorgen dat de bekendheid van de overstapservice groter wordt?

Technologische ontwikkelingen

Blockchain-technologie is een technologie die grote, autonome, digitale processen tot stand kan brengen. Ziet de Minister een rol weggelegd voor blockchain-technologie om het overstappen naar een andere bank met behoud van rekeningnummer te vergemakkelijken? Zo ja, welke risico's ziet de Minister aan het gebruik van deze technologie en is hij bereid deze risico's te mitigeren door het gebruik van blockchain-technologie juridisch in de wet te verankeren?

Vervolgstappen

Deze leden lezen dat de Minister de gedachtevorming over nummerportabiliteit wil beïnvloeden bij EU-lidstaten. Welke landen lopen voorop in deze technologische ontwikkeling? Is bekend welke lidstaten vóór een vorm van nummerportabiliteit zijn?

Tot slot vragen deze leden ook van welke lidstaatopties de Minister specifiek geen gebruik zou willen maken bij de implementatie van PSD2 om een zo gelijk mogelijk speelveld te creëren voor nieuwe partijen om toe te treden tot de Nederlandse betaalmarkt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de onderzoeken naar het vereenvoudigen van het overstappen naar een andere bank en willen de Minister nog enkele vragen voorleggen.

De leden van de D66-fractie constateren dat het verzoek om een extern onderzoek te laten doen ook de huidige mogelijkheden van nummerbehoud omvatten, maar dat deze mogelijkheid op dit moment niet lijkt te bestaan. De leden constateren verder in verschillende onderzoeken die de Minister heeft gedeeld met de Kamer dat nummerbehoud een belangrijke bijdrage kan leveren aan de bereidheid van consumenten en kleinzakelijke gebruikers om over te stappen van bank voor hun betaalrekening. Op welke termijn zou een vorm van nummerbehoud gerealiseerd kunnen worden?

De leden van de D66-fractie constateren dat Nederlandse huishoudens en kleinzakelijke gebruikers voornamelijk gebruik maken van de diensten van Nederlandse banken. Kan de Minister een overzicht geven van het percentage gebruikers in deze categorieën dat gebruik maakt van nationale banken in de Europese landen? Is de Minister tevreden over dit percentage, kan de Minister dit toelichten?

De leden van de D66-fractie hechten waarde aan het wegnemen van overstapdrempels voor consumenten en kleinzakelijke gebruikers, en vragen hoe de Minister hieraan bij gaat dragen. De leden zijn benieuwd of de Minister meer gaat doen dan enkel de PSD2-richtlijn introduceren. Gaat de Minister daarnaast een Nederlands alias-systeem onderzoeken?

De leden van de D66-fractie constateren dat het gebruik van contant geld al jaren afneemt, terwijl het gebruik van pinbetalingen juist toeneemt[2]. De Minister geeft aan dat het gebruik van de betaalrekening zal afnemen door het gebruik van vernieuwende manieren. Houdt de Minister hierbij wel rekening met de toename van het gebruik van de betaalrekening door pintransacties? Deelt de Minister de mening dat de toename van het aantal pinbetalingen de betaalrekening belangrijker maakt? De leden vragen zich verder af of de Minister een relatie tussen het belang van betaalrekeningen in het dagelijkse betalingsverkeer en het overstappen ziet, en zo ja, hoe deze relatie wordt beïnvloed door de technologische ontwikkelingen.

De leden van de D66-fractie vragen zich daarnaast af wat de verwachting van de Minister betreffende de implementatiekosten van het invoeren van Account Number Portability (ANP) is. Zijn deze kosten lager dan de maatschappelijke opbrengsten?

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de constatering dat de Nederlandse overstapservice beter werkt dan de PAD-overstapservice. De leden vragen zich daarnaast af hoe de Minister het naast elkaar bestaan van de twee diensten voor zich ziet. Ziet de Minister mogelijkheden om de diensten (beter) met elkaar samen te laten werken?

De leden van de D66-fractie zouden verder van de Minister willen weten of de Minister voornemens is onderzoek te doen naar de mate van verschuiving van het reguliere betalingsverkeer naar FinTech. De leden vragen zich daarnaast af of de Minister kan verduidelijken in hoeverre FinTech een vervanging voor regulier betalingsverkeer zal zijn voor MKB-bedrijven.

De leden van de D66-fractie zouden graag een tabel met een overzicht van het deel van het Nederlandse betalingsverkeer dat jaarlijks door centrale processoren verwerkt wordt ontvangen, uitgesplitst op betalingsverkeer van consumenten, MKB-bedrijven en grotere bedrijven. De leden van de D66-fractie zouden tevens graag een nadere toelichting van de Minister over zijn beeld van wat de eventuele rol van centrale processoren in een centraal raadpleegbestand kan zijn.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de constatering dat ouderen minder geneigd zijn om over te stappen, en vragen of de Minister voornemens is om bijzondere aandacht te schenken aan het stimuleren van het overstappen van ouderen tussen betaalrekeningen, en zo ja, hoe de Minister dat wil gaan doen.

---

[2] http://www.banken.nl/nieuws/8038/voor-het-eerst-meer-betalingen-met-pin-dan-contant-geld

De leden van de D66-fractie zouden daarnaast graag een toelichting van de Minister ontvangen op de resultaten dat er een significante toename is van de *switching propensity* bij de introductie van *account number portability (ANP)* zoals aangegeven in tabel 4 van het DNB Working Paper. Is dit voor de Minister reden genoeg om meer actie te ondernemen om *ANP* te realiseren in Nederland? Zo ja, wat voor acties is de Minister van plan om te ondernemen?

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de observatie dat er barrières zijn rondom wet- en regelgeving betreffende alias payments. Kan de Minister toelichten wat deze barrières zijn? Gaat de Minister deze barrières verminderen?

De leden van de D66-fractie zouden verder aan de Minister willen vragen of de Minister uiteen wil zetten hoe de balans tussen technologische innovatie en veiligheid wordt ingevuld.

De leden van de D66-fractie willen tot slot graag horen op welke termijn de Minister veranderingen die het overstappen naar een andere bank vergemakkelijken gerealiseerd wil hebben.